

Kbir il-Vojt (2)

Jikteb

Mag. Joe Cassar

L-ewwel *Status Animarum* fl-Arkivji Parrokkjali ta' Hal Tarxien hu dak tas-sena 1699. Dwar l-*Stati Animarum* ta' bejn l-1699 u l-1769 (mhommx is-snin kollha) sar studju bir-reqqa mill-Professor Mons. Karm Sant u Dr Mario Vassallo fil-Melita Historica tan-1979 (Vol. VII - Nr. 4, p. 363-371). Il-Professor Stanley Fiorini kiteb studju b'zewg artikli dwar l-*Stati Animarum* f'Malta (*Status Animarum 1: A unique source for 17th and 18th century Maltese Demography fil-Melita Historica tal-1983 (Vol. 8 Nr. 4)*). U *Status Animarum II: A census of 1687 fi Proceedings of History Week 1984 (p. 41 - p. 73)*.

Fl-arkivji tal-Mużew tal-Katidral (CEM: ST. AN. 29) sibt l-*Status Animarum* ta' Hal Tarxien tal-1695 li qatt ma gie studjat qabel. Il-manuskritt hu magħmul minn 24 folja miktuba fuq iż-żewg naħat, b'lista ta' familji fl-1 ta' Marzu 1695.

Ta' kull sena l-kappillan kien jagħmel lista tan-nies ta' raħal jew belt u jara kemm il-parruċċani tiegħu kienu jwettqu l-preċett tal-qrar u t-tqarbin fil-jiem tal-Għid il-Kbir. Aktarx li l-poplu kollu, fi żminijiet oħra kien jimxi mat-tagħlim tal-knisja u l-kappillan kien inizzel l-ittri 'CC' fejn l-ismijiet (*comunicantis*). Dawn l-*Stati Animarum* jgħinu biex tinbena l-popolazzjoni ta' Malta matul is-sekli meta l-istat ma kien jagħmel l-ebda censimenti.

L-*Istatus Animarum* tas-1695 għall-irhula ta' Hal Tarxien u Raħal Ġdid hu manuskritt ta' 24 folja miktuba fuq iż-żewg naħat bil-lista ta' familji. L-*Istatus* gie msewwi billi saritlu hsara mis-susa. L-aktar hsara saret meta nkiteb l-ewwel darba biċ-ċaffis ta' linka li beda jinfed minn folja għall-oħra.

Fuq l-ewwel folja hemm miktub:

*Liber Status Animarum**Casal Tarxen factus**Die p(rim) a Marzi 1695*

u taħtha

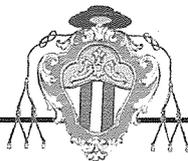
Exibitus per reverendum Dominum Don Mariano Haxisa Parrochus Casalis Tarxen die 27 Aprilis

It-tagħrif mogħti hu ftit imqabbel ma' *Stati Animarum* oħra. Wara li jitnizzel il-kliem 'In nomine Jesu Amen' il-kappillan jibda l-lista tiegħu hekk:

*Matteo Bonnici di anni 86 CC**Marietta moglie di anni 74CC**(isem maqtugh) ta' Domenico/a? għandu/a 6 snin*

L-ewwel li jingħata l-isem tal-missier tal-familja, kunjomu u l-età. Wara tigi martu (moglie) u wara t-tfal wiehed wara l-iehor mill-kbir għaz-żgħir skont l-età tagħhom. Fejn il-missier miet jidher l-isem tal-armla tiegħu ved(ova) mingħajr ma jissemma l-isem tal-mejjet żewgħa u wara l-lista tat-tfal bl-ordni msemmija. Jekk il-familja qed trabbi lil xi hadd, għandha seftura (serva) jew ilsir dawn jitnizzlu fl-aħhar nett. F'każ ta' ahwa, fejn m'hommx żwieg u lanqas tfal dawn aktarx jitnizzlu skont l-età, il-kbir/a l-ewwel.

Skont il-kappillan Dun Mariano Haxisa f'Hal Tarxien u f'Raħal Ġdid kienu joqogħdu 792 (Hal Tarxien 730, Raħal Ġdid 62) maqsuma f'220 familja (Hal Tarxien 196, Raħal Ġdid 24). Mis-792, 212 kienu 'piccoli' li aktarx tfisser li kien għadhom ma għamlux il-grizma li kienet issir meta wiehed jagħlaq 13-il sena. Qassamt il-lista skont il-kunjomijiet u ħriġt din it-tabella.

Il-kunjomijiet qed jinkitbu kif nizzilhom il-kappillan li mhux bilfors jaqblu ma' kif jinkitbu llum.

Abela	1
Agius	25
Aquilina	6
Attardo	16
Azzopardi	22
Baldacchino	2
Balzan	5
Barbara	14
Bianco	27
Bonavoglia	2
Bondi	3
Bonnici	47
Bugeja	16
Busuttil	15
Cachia	17
Caci	2
Callela	12
Cammilleri	25
Caruana	13
Cassar	26
Chircop	14
Cumbo	6
Dalli	6
Darmanin	4
Di Brincato	12
Di Giuliano	3
Di Gregorio	2
Dimech	4
Disira	19
Ellul	36
Falzon	3
Farrugia	46
Felici	6
Fenech	13

Flammengo	4
Finara	2
Gafan	7
Galdes	6
Galia	10
Greco	12
Grima	17
Hasciak	7
Imbroglio	5
Magro	5
Mallia	24
Mamo	2
Mercieca	16
Mifsud	5
Mizzi	5
Mogibello	7
Muscat	5
Paci	2
Piccolo	6
Portelli	4
Psaila	11
Pulis	8
Sammut	4
Schembri	1
Scicluna	19
Scimiglia/Schibiglia	4
Sejchell	1
Sellato	2
Spiteri	18
Taljana	2
Terrau	6
Vella	27
Veneziano	7
Zahra	21
Zammit	18
Zarb	1
Ma jinghatax kunjom jew il-kunjom ma jingharafx	9

Fejn jitnizzel isem ta' qassis, il-kappillan fil-ġenb tax-xellug jagħmel salib ġewwa kaxxa. Fil-parroċċa kien hawn disa' qassisin. Dun Gregorio Camilleri, Dun Nicola Barbara, Dun Giovanni Barbara, Dun Camillo Cumbo, Dun Luca Cassar li ma għandux salib fil-ġenb, Dun Antonio Barbara, Dun Bartolomeo Barbara, Dun Matthew Busuttil, Dun Gio Paulo Galdes, Dun Tomaso Chircop, Barbara, Camilleri u Cassar jiġu minn xulxin. Il-linka li biha saru s-slaleb hdejn Gregorio Camilleri u neputih Nicolo Barbara nifdet ġewwa folja oħra u hekk

fuq in-naħa tal-lemin tal-pagna Gratia Psaila, armla ta' 45 sena saret qassis.

Xi nies oħra fil-ġenb tal-folja fejn ġew imnizzla għandhom isem ta' raħal jew belt f'Malta jew pajjiż iehor. Aktarx marru u telqu biex ifittxu x-xogħol - ara s-silta li ġejja. L-Hacak huma aħwa:-

Attardo Orlando, Sicilia / Bonnici Francesco, Valletta / Bonnici Giovanni, Valletta / Galea Anna, Rabbato / Grec

Giuseppe, Spagna / Grec Domenico, Burmula / Hacak Clementino, Levante / Hacak Grazio, Francia / Hacak Ludovico, Valletta / Hellun Paolo, (partito) / Mifsud Caterina, Senglea / Muscat Giuseppi, Burmula / Piccolo Andrea, Valletta / Scicluna Leone, (post mhux imnizzel) / Vella Giovanni, Valletta / Xicluna Alosio, Zebbug / Kunjom mhux imnizzel Antonio, Sicilia / Kunjom mhux imnizzel Rosina, Zejtun.

Xi familji qed iżommu jew irabbu lil xi hadd magghom. Giuseppi Muscat ta' 21 sena u martu Vincenza ghandhom magghom lil Caterina (orfana) ta' 12-il sena. L-armla Caterina Scicluna ghandha maggha n-neputija Petronilla. Domenico Calleja mal-familja tieghu qed iżomm lil Giovanni Negro. Dan hu lsir u gie mghammed fis-6 ta' Jannar 1693. (*Liber Baptisatorum* 2 p. 295). Don Giopaulo Galdes u hutu jiehdu hsieb in-neputija Veronica.

Signora Domenica Zarb ghandha seftura, Paula Spiteri. La signora 'Femia' li tant hi maghrufa li l-kappillan ma jghidx li hi armla ta' Michele Busuttil, ghandha zewg sefturi Maria u Ursola. Signor Giomatteo Portelli ghandu wkoll seftura jisimha Angela.

L-aktar haġa stramba hi li fil-lista jidhru 132 armla (nisa li fejnhom qed titnizzel il-kelma ved(ova)). Irgiel li skont il-lista ma ghandhomx mara u ghandhom ulied magghom huma 10. Ghaliex din id-differenza kollha

bejn romol nisa u romol irgjel? Digà habbtu wiċċhom magħha Sant u Vassallo meta għamlu l-istudju tagħhom (Ibid p. 364)... *"the death rate for males who had to face the difficult working conditions of the time resulted in a disproportionate number of widows to widowers, even if the figures as they stand might in fact be hiding a possible high incidence of serial marriages... There would certainly have been more pressure on males to remarry especially if left with young children then would have been possible for a widow who finds herself in a similar situation. The relative size of the widow / widower population, especially at a time when social services were still unknown is however still very striking."*

Il-kappillan għal mara miżżewġa juża l-kelma 'moglie'. Għal tliet nisa li zewġhom mhux magħhom jikteb hdejhom il-kelma 'ugale'. Hemm sitt nisa li jghixu ma' uliedhom li l-kappillan ma nizzilx li kienu romol. F'zewġ każi oħra fejn qabzittu l-kelma ved(ova) nizzilha fil-ġenb. F'Rahaġ Ġdid, Evangelista kienet tgħix ma' Francesco Scimiglia sakemm ma sabx ruhu fis-Sacra Infermeria. Matgherita Grec tgħix ma' Francesco Scibiglia u ghandha tifla Anna Maria ta' xahrejn imma jekk Scimiglia u Scibiglia huma l-istess kunjom...

Iż-zewġ irhula ta' Haġ Tarxien u Raħal Ġdid u n-nies li jghixu fihom jisthoqqilhom aktar sħarriġ.

Haġr lis-sinjuri Mario Gauci u Noel D'Anastas.

Bar fiċ-Ċirkolu San Ġwann Bosco

Nixtiequ navżaw li għall-jiem tal-festa se jkun hemm Bar miftuħ għal kulhadd fiċ-Ċirkolu San Ġwann Bosco b'risq il-manutenzjoni tal-Knisja Parrokkjali.

Sphinx Pastizzeria

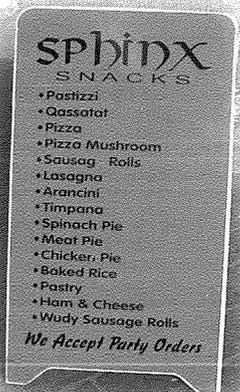
Sphinx Pastizzeria

Misrah is-Suq, Haġ Tarxien
(hdejn il-Knisja)
Tel: 21668312

Pizza, Pastizzi & Take Away

Buy 2 Pizza Get 1 Free

We accept party orders

Sphinx SNACKS

- Pastizzi
- Qassalat
- Pizza
- Pizza Mushroom
- Sausag Rols
- Lasagna
- Arancini
- Timpana
- Spinach Pie
- Meat Pie
- Chicker Pie
- Baked Rice
- Pastry
- Ham & Cheese
- Wudy Sausage Rols

We Accept Party Orders

